

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is

Előfizetési árak:
Helyben hazhoz fordva:
Egész évre . . . . . 12 frt.
Fél évre . . . . . 6 " "
Negyed évre . . . . . 3 " "
Egy hóra . . . . . 1 " "

Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . . . 14 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 7 frt. — kr.
Negyed évre . . . . . 3 frt. 50 kr.
Egy hóra . . . . . 1 frt. 20 kr.

Hirdetések helyben ártandók.

Szerkesztőség:
Főter, Hermann-udvar I. emelet.
a külső folyosón.

Dérmontelen leveleket csak ismert
kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk

Kiadóhivatal:
Főter, a törvényszék melletti Neumann-
házak utcára nyíló helyiségben.

Hirdetések díjazabály szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap
utáni szám 3 kr.

Arad, szept. 12.

Egy laconicus távirat jelenti Sohiából, hogy Sándor napján a volt fejedelemtől nem volt istentisztelet.

A templomban, a hol pár nappal előbb a metropolita csokrá nyújtja a keresztet a nép örömmujongása közt visszatért fejedelemnek, a csárért — a ki végig üldözö a szlivniczi hóst — tartottak misét, melyen megjelent a legközönségesebben megvásárolt conspiráns Czankow is.

Ezt a ténny lehet servilis ovatoságnak declarálni, de a templom politikai tüntetéseknek nem lehet szám-bavehető foruma.

A mi abban az egyházi ünnepélyességben a csárnak szólott, meg sem közelítheti jelentőségében azt a ténny, hogy a nemzetgyűlésnek már Sophiában időző tagjai üdvözlő sürgönyt küldtek a volt fejedelemhez, s névnapján azon ohajtásuknak adnak kifejezést, hogy Sándor a volt fejedelem minél rövidebb ideig legyen távol Bulgáriától és végül valami sajtóságon hangzó s előérzetes szavakban kívánják, hogy éljen sokáig — Bulgária dicsőségére.

Azok, a kik ezt a sürgönyt küldték, a bolgár nemzetgyűlés tagjai, kik napok mulva új fejedelmet választanak Bulgáriának.

A hangulat tehát kétségtelen, s aligha meg nem erősödik ezek után azon sokatmondó híriünk, hogy Sándort választásuk meg újra fejedelemmé.

Ennél impozánsabb alakban ismételt ajtómozgás nem érheti az orosz protectorátust, mely ellen Bulgárián kívül a fél continens tüntetett a fejedelem hazautaztában.

Hogy erre esetleg mivel válaszol a csár, azt még most, az egymást keresztező demontik és combinatiók miatt alig mondhatni meg.

De hogy sem az occupatio, sem Dolgorucki herczeg panszlav missiója nem fog békét teremteni a most anynyit emlegetett országban, az kétség-telen.

Nem vethet senki szelet a nélkül, hogy vihart ne arasson.

A király a przemysli erődben. Lapunk egyik tegnapi távirata jelentette, hogy Blandt-Rheidt gróf hadügyminiszter meglátogatja a przemysli erődítési munkálatokat. Mint ujabbban jelentik, a napokban a király Ó Felsője is Przemyslibe érkezik.

A szélsőbal és a delegatio. Régen híre jár, hogy a függetlenségi partban mozgalom indult meg abban az irányban, hogy a párt tagjai vegyenek részt a delegatióban. Politikai körökben ismerni is vélték azon szélsőbal képviselőket, — jobbra a párt fiatalabb elemei közül — kik a delegatióba való választás és belépés mellett buzognak; míg egész határozottan azt hírelték, hogy a párt voltaképp vezérei (Helfy, Irányi Mocsári, Madarász) határozottan ellenzik a delegatióba való részvételt. A szélsőbal körében a delegatióba való belépés mellett nyilatkozó hangulat első fogható jelét ma találjuk a kolozsvári „Ellenzék”-ben, melynek szerkesztője Bartha Miklós országgyűlési képviselő. Az „Ellenzék” szombati vezéreziklé — megtámadván külügyi politikánkat s a delegatiókat azzal, valamint általában a közös kormányzattal szemben tanúsított magatartását a következőkben conclndá:

„A delegatio megszűntetése annyi kényelmi érdeket sért ma, hogy eltörölhető csak akkor válik, ha a delegatio igen sok kellemetlenséget okozott már. A nagyhatalmi tényezők ma nem mondanak le e könnyen használható eszköztől; azonban elmúlni engednek azt, mielőtt az országgyűlésnél bírálób, makacsabb, követelőbb, alkotmányosabb és rendíthetlenebb lenne. A delegatio sem alkotmányos, sem nemzeti irányú, sem ellenőrző, sem büntető, sem tántoríthatatlan nem lesz, s a míg a függetlenségi párt benne részt nem vesz, mert a főrendiház is, ahol nincs szélsőbal, csak olyan delegatio szellemű; mert a képviselőházban is az ellenzéknek azért van éle, mivel a mérsékelt ellenzék a független

ségi párttal versenyezni kénytelen a — választók előtt. Most a külügyi helyzettel és a hadsereggel szemben a nemzeti politikai képviselni, a nemzeti érdeket felszínre tartani a delegatióban is, a függetlenségi párt van hivatalva. Eufelfogva a delegatióba bemenni ott az ellenőrzést teljesíteni, a nemzet aggodalmait, követeléseit hangoztatni, és a nemzet akaratát, gondolatát képviselni: — ezt a kötelességet a függetlenségi párt aligha elodázhathja továbbra is magától.”

Teleszky István országgyűlési képviselő, a korábbi megállapodásokhoz képest nem sokára mint államtitkár lép be az igazságügyi miniszteriumba.

Tanárky Gedeon, a közoktatásügyi miniszterium államtitkára, legközelebb, midőn Trefort miniszter külföldi utjáról visszatér, átnyújtja nyugdíjaztatási kérvényét. Noha a miniszter nem szívesen látja régi kitűnő munkatársát oldala mellől távozni, mégis tekintve Tanárky egészségi állapotát és hosszas buzgó szolgálatait, készség nyilatkozott a kérvényt elintézni, de csak akkor, ha a közoktatásügyi budgetre s más fontos ügyekre vonatkozó munkálatok, melyekben az államtitkár részvétele nélkülözhetetlen, be lesznek fejezve. Így a nyugdíjazás csak néhány hét múlva várható.

Külföld.

A bolgár-ügy. A „Moskowskija Vedomosti” írja: Battenberg ugyanily diadallal vonult ki Bulgáriából, mint a milyennel bevonult volt, kábult demoralizált állapotban hagyva hátra az országot. A bucsuzás alkalmával néhány bolgár azt kiáltotta neki: „A viszonltásra!” Nos, ez is lehetséges. De inkább ez, inkább tiz Battenberg, mint hogy Oroszország bármely kötelezettség elvállalása által megszorítsa szabadságát. Oroszország a nagyobb biztonságban van erősobb mint bármikor. Oroszország szabadságának legcsekélyebb korlátozása gyorsan megváltoztatná helyzetét.

Sophiában szombaton, hivatalosan megünnepelték a csár nevenapját: a székestemplomban tartott istentiszteleten megjelentek az összes miniszterek, a regensségek tagjai, a tisztikar és a hivatalnokok. A misét Klement metropolita celebrálta s jelen volt Caneov is, míg a diplomatiái karból csak Bogdanow és az orosz consulus tagjai. Egyébként az ünnepegy egész csondban ment végbe, zászló csak az orosz consulusat épületén volt kitűzve. A volt fejedelemért nem volt mise. A lázadó ezredek katonái hétfőn be fognak ostromolni a többi ezredekbe s a Strumskipolk egységét elfogtöröltetni, zászlóját elvetetik.

A „Kreuzzeitung” megrója az orosz lapok hangját, melylyk Bulgáriáról szólnak, illetlennek, frivolnak s a európai békére nézve veszélyesnek mondva azt.

Felhivatalosan azt állítják, hogy Sándor fejedelem ujból való megválasztását Németország s Ausztria-Magyarország nem fogadják el.

A nemzetgyűlésnek már Sophiában levő tagjai üdvözlő sürgönyt menesztettek a volt fejedelemhez, melyben névnapja alkalmából a Mindenhatótól egészséget és hosszú életet kérnek számára s ohajukat fejezik ki, hogy a szeretett hazától mennél rövidebb ideig kelljen távol maradnia, mikor a nemzet teljes szívvel óhajtja viszontlátni a szabadság és nemzeti függetlenség hős védőjét. A sürgöny végzavai ezek: Eljen Főnségedsokáj Bulgária dicsőségére!

A République Française-nak azt sürgönyzik Berlinből, hogy Vilmos porosz herczeg azt a missziót kapta Bismarcktól, bírja rá a csárt, hogy ne küldjön Bulgáriába orosz biztost, vagy hogy legalább annak elküldése elhalasztassék, nehogy Ausztria-Magyarország érzékenysége megsértessék.

A bukaresti „Liberalul” jelenti, hogy Odesából érkező utasok állítása szerint több orosz ezred szállító pözösökön a Duna torkolata felé indították.

A „Berliner Tageblatt”-nak írják: Sándor fejedelem lemondása és elutazása következtében a bolgár kérdés új stadiumba lépett. Az a mély és általános rokonszeny, mely a herczeg iránt Németországban mutatkozott, most már elvesztette nemzeti jellegét és csak a magánérzelmei körébe tartozik. Battenberg Sándor herczegnek, mert most ismét az, a nép, bármennyire ohajtja is, nem adhatja vissza trónját. De a mi érdeklődésünk a kelet iránt ezzel még nem szűnt meg. Sőt ellenkezőleg, mennyivel inkább megtisztult a kérdés a személyes tekintetektől és mennyivel inkább összefügg a tisztán politikai hatalmi kérdésekkel. annyal inkább tapasztalható, hogy minden itéletkepes osztályban, minden gondolkodó embernél, tartozzék bármely párthoz is, mélyen egykeret vert és rendíthetetlen az Oroszország elleni bizalmat

lanság és az a tudat, hogy mily veszélyes járja Oroszország elönyomulása Konstantinápoly felé.

Vakmerőség és egyszersmind felületlen állítás is lenne, ha Bismarck herczegnek azt mondanák, hogy külpolitikájának ez a legujabb phrasisa nem tetszik a közvéleménynek. Hogy itéletet mondassunk, meg kellene győződve lennünk arról, hogy az, ami a külügyi hivatalból a félhivatalosok utján nyilvánosságra került, t. i. hogy bennünket Bulgária nem érdekel, a birodalmi cancellár politikájának utolsó szava. De a ki csak félig-meddig ismeri a diplomatiát azt a rendszerét, hogy látszólag sokatmondó szavak mögé rejti gondolatait, az elég ovatos lesz bevallani, hogy mi Bismarck herczeg politikájáról tulajdonképen csak azt a keveset tudjuk, ami a dolgok felületen történik. Nem ismerjük teljesen azt a politikát, míg tüneteit sem látjuk és így nincs elegendő anyagunk arra, hogy bizalmat vagy bizalmatlanságot fejezzünk ki.

A legutóbbi eseményekből mindeket nézet támogatására lehet indokoltak meríteni; miután azonban ez a két nézet egymás mellett meg nem állhat, sőt egymást kizárja, ismét csak arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy az eddigi indokok között még vannak hézagok, melyek egyelőre a diplomatiát titkát kepezik és így nem vonhatók bírálatt alá. Ha csak a meglevő anyagot tekintjük, ebből most már, mikor a helyzet mégis némileg tisztult, azt a következtetést lehet vonni, hogy a csár Battenberg herczeg eltávolítását személyes becsléssel bíróknak tekintette és hogy a bécsi és berlini cabinetnek nem találták helyén valónak annak megengedését, hogy két fejedelem esakladi okból erőd ellenségeskedése befolyást gyakoroljon békepolitikájukra. Szabad föllyást engedtek a csár és a fejedelem között párbajnak, melynek eredménye iránt, tekintve a két fél hatalmi állását, kétség nem lehetett; de egyszersmind biztosították befolyásukat arra nézve, hogy Oroszország a sikerét mily mértékben szakmányolja ki politikai szempontból.

Fel lehet tételezni, hogy Bismarck herczeg birtokában van Oroszország oly kötelező ígéreteinek, melyek lehetetlenek tészik a berlini szerződés megszegését. Elvárható, hogy a csár az összes hatalmak kívánságára resp. táni fogja a bolgár kérdést, melyelső sorban európai kérdés és nem fogja Bulgáriát orosz tartományának tekinteni. Ebből a szempontból igen fontos az a körülmény, hogy a „Nordd. Allg. Ztg.” most egyszerű rehangsulyozza a bolgár nemzet önállóságát és azt írja, hogy a bolgárok uraisaját soruknak. Ha ez programmal, ezzel meg lehet elégedni.

Az „Aradi Közlöny” előfizetési feltételei:

Helyben házhöz fordva:

Egy évre	12 frt. — kr.
Fél évre	6 " "
Negyed évre	3 " "
Egy hóra	1 " "

Vidékre postai szétküldéssel:

Egy egész évre	14 frt. —
Fél évre	7 " "
Negyed évre	3 " 50 "
Egy hóra	1 " 20 "

Az előfizetési pénzeket kérjük a hó végéig az alólírott kiadóhivatalhoz czimezve be küldeni.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Arad, 1886. évi szeptemberhóban

Az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala.

NAPTÁR.

Szeptember 12. Hétfő. R. cath. napl. Matern. Mór. — Prot. napl. Rf. Matern. Am. — Görög-orosz napl. (szept. 1.) Simeon. — Nap két 5 óra 35 p. Nyug. 6 óra 19 percz.

Szept. 13. Az aradi iparos ügyek önképe 7 órakeresületnek egyetemes választmányi ülése este 7 óraker.

Szept. 16. Az aradi kereskedelmi és iparkamara teljes ülése d. u. 5 óraker.

Szept. 22. Arad megye rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 óraker.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— **Edelsheim-Gyulay Lipót** báró lovassági tábornok ma Aradra érkezik, s néhány napot tölt itt. Jogtanácsosánál Lukácsy Lajos urnál lesz szállva, s lakosztálya már be van rendezve. Aradról zárandi birtokára megy a báró több időre.

— **Aldozatkészség a szerencsétlenségben.** A t.-bánhegyesi szegény izraelita háznak felépítésére ifj. Kuttlik János evang. lelkes urnál adakoztak: Tafler testvérek Medgye-Bodzásról 5 frt. ifj. K. J. 1 frt, Linder Nándor ev. tanító 1 frt.

— **Dr. Márki Sándor**, aradi lyceumi tanár áthelyeztetését a budapesti VII. ker. állami gymnásiumhoz a hivatalos lap tegnapi száma közli.

— **Miért nincs Aradnak katona-zeneje?** Sokan vetik föl e kérdést annélkül, hogy valaki kellő feleletet adni rá képes volna. Mint curiosumot említtük föl azt a megnyert értesülést, hogy Arad sz. kir. város 20 évre veszítette volna el jogát a katona-zenekarra; elvesztette pedig ezeltől 8 évvel, s azért, mert a város atyáinak tetszett a zenekarral az a trefát elkövetni, hogy valahányszor a térre játszanak kiállt, az utozaseprók kirendelésével az egész fő-utca porát rá zudította. E szerint tehát már 12 évig kellene vezeklenünk elődeink trefájáért. Curiosumnak e hír csakugyan megjárja.

— **A Mittelmann D. Ferencz és fiai** czég egy hozzáik is beiktató körlevélben jelenti, hogy a társas czégből ifj. Mittelmann D. Ferencz és Mittelmann Károly kileptek. A czég ezentul így fog jegyeztetni: Mittelmann D. Ferencz és fiai, tagjai: Mittelmann D. Ferencz és Mittelmann Bódog.

— **Szép egyetértés honol katonaság és polgárság közt Aradon**, ezt nemcsak a példás társasélet bizonyítja, de igazolja a 33-ik Kussevich-féle ezred zászlóaljainak a polgárság és városi hatóság által történt ünnepléses fogadtatása, ennek viszonzása a katonaság részéről abban, hogy a parancsnok ezredes személyesen tiszteltet a város polgármesterénél, a zenekarral a városi hatóság tiszteletére játszatott, utána kiterjeszté figyelmét a város lakosságára, s a főterem nyújtott nekik élvezetet, végezetül betöltözte egy esti hangversenyyel a „Fehér kereszt” utvárn. hol a világi és katonai katonaság igen nagy száma élvezte késő éjjel a társasélet kellemeit.

— **Tüzeset Korsehek Imre** alliosi birtokosnak tegnap reggel legett több gazdasági épület és egy cseplőgépe. Biztosítva volt az első magyar biztosító társulatnál.

— **Eljegyzés.** Braun Lipót kedves leányát Regényt Aradon eljegyezte tegnap Leopold Henrik pénztézetű hivatalnok. Ismerőseik sok szerencsét kívánnak a köteendő frigyhez.

— **Borzasztó szerencsétlenség a radnai templomban.** Tegnap reggel villámsebességgel járta be a hír Aradot, hogy a radnai templom ég. A rémhír természetesen nagy izgatottságot okozott s leginkább azért, mert most bucsu lévén Radnán, az oda menni szokott több ezere menő közönségre is irtoztató veszélyt hozó lehetett volna valósalása. Szerencsére e hír nem bizonyult valósnak, bár — fájdalom — mégis nagy szerencsétlenség történt, még pedig mint Csukay radnai főszolgabíró az alispáni hivatalnak reggel 7 óra 45 perczkor föladott sürgönye jelenti, egy oktanak vakláma következtében (még most nem tudhatni, ostoba pajzanság vagy félreértés okozta ily felkiáltásra: „ég a templom”) a bent levő ezernyi ember borzasztó ijedelem közt meneküli akarván, nagy tolongás közt **öt asszonyt agyon nyomtak** s többeket súlyosan megsebesítettek. A halottakat a hullaházba szállították, a sérülteket pedig orvosi felügyelet alá helyeztetek. A nap folytán különböző hírek hoztak forgalomba. Egyik azt állította, hogy a templom csakugyan lángban áll, mások szerint már vagy 30 ház is áldozata lón a tüzésnek. más versio szerint két ácslegény lopódzott volna a templom padlására, hol a gerenda alatt tüzet élesztettek azzal számításra, hogy a templom leégvén, ujja építésénél huzamosabbideig tartó munkára tethetnek szert. Ezt megerősíti a késő esti órákban egy szemtanútól nyert azon értesülésnek, hogy az egész tűziláma onnan eredt, hogy a templomban égő viaszgyertyákkal ajtatokodó kivek közül egy nő ruhája lángot kapott, s ez csupa remlettében kiáltotta el, hogy tűz van! Tudósítónk maga is majdáltozata lón a tolongásnak, mert az ajtónál az ár földre sodorta és csak két mellette levő elszánt bátor embernek, kik őt nyomban fölemelték, köszönhetette élete megmentését.

— **A bucsu Uj-Aradon** tegnap igen kellemes idő között nagy közönség jelenlétben tartott meg. Delután a Szólló-vendégio kertjében az anktai gyermek-zenekar mulattatta a nagy számu vendégeket, este pedig táncmulatság rekesztette be az élvezetek sorát.

— **Távozó zászlóalj.** Az aradi Kussevich-féle ezred II. és IV-ik zászlója, mely péntek delután érkezett városunkba, tegnap déli 1 óraker indult új állomáshelyére Fehértemplomba. A zászlóalj zenekaru működése mellett délben vonultak végig a városban, melynek polgársága szíves isten hozád-dal kísérte őket új állomásukra.

— **Nem akarta anyját elfogadni.** Körülbelül 5 éves fiúcskát vezetett egy nő sírva a városbázáról, ki nagyon szembeeszköleg hagyta magát a nő által vonszoltatni. A kis fiu eddig az atyjával vad házasságban élő nő gondozása alatt állt, s már annyira el is feledte anyját, hogy most, a midőn a rendőrség neki kiadni rendelte, nem akart vele menni, s a másik anyának tartott nő után sirdogált.

— **Pest és Bécs közt.** Az utazó közönségnek figyelmébe ajánltatik, hogy a legközelebb és legolcsóbb vonatösszeköttetés Budapestről és a m. kir. államvasutak központi halozatának állomásairól Bécsbe és viszont L/m. Bruckon át áll fenn, miután gyorsvonatu menetjegyek ára Budapestről L/m. Bruckon át Bécsbe az I. oszt.-ban csak 16 frt. 70 kr. és a II. oszt.-ban 11 frt. 90 krajczárt teszzen. — Egyuttal megjegyeztetik, hogy az utazó közönség kényelme szempontjából a déli vasut Buda állomásáról is a latnak ki L/m. Bruckon át Bécsbe s viszont szóló közvetlen menetjegyek s hogy ezen állomások közt úgy a gyors-, mint a személyvonatoknál I. II. oszt. közvetlen kocsik is közlekednek. Azonkívül Budapest és Bécs között (L/m. Bruckon át) a gyorsvonatoknál még közvetlen kocsik közlekednek Kassáról, Prefektről és Belgrádról, valamint viszont. — Budapest, 1886 szeptemberhó 10-én. A z i g a z g a t ó s á g.

— **Leány fluruhában.** A „Nagyváradi” írja: Az aradi kapitányi hivatal egy férfluruhába öltözött alig 10 évesnek látszó leányt tolonczoltattat városunkba, kinek tolonczlevele Korda Etel névre van kiálltva. Az „urfi” tegnap érkezett meg. A rendőrségnek nagyon meglebáltuk. Nem udonatuj fiu ruhájáért, hanem rendkívül ösmeretes arczáért. Eppen úgy néz ki, mint a lopásért már elcsukva volt Jakobovits Etelka. A keresztnér szonossága is feltűnt s alaposnak látszott az a gyanu, hogy nem Korda Etelnek hívják az urfi, hanem Jakobovits Etelkának. Egy biztos mindjárt valatára fogta, s kiderült, hogy nem igazi nevet mondta be az aradi kapitány előtt. Megkérdezte az iránt, hogy jutott Aradra és hozzá fluruhában, az „ártatlan” gyermek előadja, hogy őt egy Berkovits Hermann nevű ember vitte Aradra, hol ezt a ruhát vásárolta neki, sőt nevezett oly jóakaró gondoskodást tanusított iránta, hogy 16 frtal is megajándékozta. Berkovicsot valamiért elfogták Aradon, s így került a leány az aradi rendőrség elé, mely úgy látszik elhitte a kis leány meséjét. A mi rendőrségünk jobban ismeri már s azt hiszi, hogy az „urfi” régi szokásához híven ismét lopott.

— **Békésmegyei hírek.** Megyei közgyűlés. Békésmegyei f. szept. hó 27-án tartja rendes özi közgyűlést. Ez alkalommal megküldetett a bizottsági tagoknak a békésmegyei hiteltézet ügyében kiküldött bizottság által javasolt alapszabály-tervezet és az arról szóló jelentés. Az özi közgyűlés tehát határozni fog a törvényhatósági hiteltézet alapokéjéről szolgáló 5% megyei pótdadó, valamint a katonai beszállásos pótdadó megszavazása iránt. — Szőnyegre kerülnek továbbá az új közegyi és törvényhatósági törvények értelmeben alkotandó szabályrendeletek, számos miniszteri rendelet a szokásos törvényhatósági levelek és egyéb megkeresések. E közgyűlésen fog tárgyalni a megye költségese is. — Wenckheim Frigyes gróf 5000 frtos ösztöndíjalapítványt létesített, melynek jövedelmében egy gyulai végzett gymnasia részül. — Az ösztöndíj odaítélésére a gyulai városi tanács van hivatal. Gr. Wenckheim Krisztina Lantos József, kigyósi illetőségű, gyulai törvényeszkü dinokot saját költségen Budapestre küldi az egyetemre további kiképzetését végett. — B. C s a b a n azon alkalomból, hogy a 46. galogezred zenekarával ott keresztülvönal, a fiatalág vasárnap, f. hó 12-én este a Széchenyiligetben táncmulatságot rendez. — E g y k i s t a t i s t i k a. Békésmegye területén levő postákon a múlt évben összesen 2168,623 drb. levél postai és 144,828 drb. koci postai küldemény volt, melyek értéke meghaladja a 20 milliót. Ugy a postai, mint a távirati forgalom a megye I. rendezett tanácsu városa és 28 nagy közegye között legnagyobb B.-Csabán, s utána Orosházán.

— **Délmagyarországi közművelődési egyesület** alakításának tervével foglalkoznak Temesvárott. A délmagyarországi megyékben vannak ugyan már elszórtan kisebb egyesületek, a melyek a műveltség és magyar nyelvterjesztését tűzték ki feladatukul; de oly csekély tökével rendelkeztek, hogy nagyobb eredményre még csak gondolni sem lehetett az egyesületeknél. Nagyon helyesen s hazafiasan cselekszik tehát Délmagyarország intelligenciája, midőn ez egyesületeket egy tekintélyes egyesületté készíti tömöríteni, hogy minél sikeresebben oldhassa meg a reá néző terhes, de dicső feladatot. E tárgyban Temesvárról azt jelentik, hogy a magyar színeszet támogatására hivatott erők egyesítése czéljából

mozgalom indult meg a szinggyámoltó egyet és a magyar nyelvterjesztő egyesület és a delmagyarországi köznevelődési egyesület alakítása iránt. Ez iránt a nevezett egyesület legközelebbi rendkívüli közgyűlésében fognak határozni, megállapítván egyúttal az egyesülés módjait is.

Hazánk és a főváros.

Milán szerb király Budapesten. Milán szerb király szombat délelőtt 9 óra 40 perczkor a keleti futárúttal Gleichenberg utaztatva Budapestre érkezett. A vonat 19 perczig állott meg a magyar államvasutak központi pályaházában, miután a király nem hagyta el az elsőosztályú közönséges vasuti kocsit, melyben utazott. A hatóságok személyek közül megjelentek a perronon Pékáry József rendőrnagyas, Splényi Ödön b. delectívnök, Davicosz szerb consulatusi titkár, Ullmann Sándor szerb kir. kormánybiztos, Merckl állomásfőnök, Skalka felügyelő. A vonatot Szabadkától Enyedi forgalmi felügyelő vezette Budapestig, innét pedig a határig Rosner főmérnök, Goth felügyelő kísérik el. A királynál, ki Pancserics ezredes és egy udvari titkár kíséretében utazik, Zichy Jenő gróf tett rövid látogatást a vasuti kocsiában. Midőn a vonat 9 óra 50 perczkor utnak indult, a király a kocsi ablakánál mutatkozott. Ujabbán rövidre nyírt korszakát visel. Mint halljuk, a szerb király 10 napig marad Gleichenbergben.

Choleraesetek Budapesten. Budapestben kétféle ember betegedett meg choleraesetek közül, kik közül az egyik szombaton meg is halt. Az egyik N. Gyula István 31 éves, nős napasmos, aki Dunapentelelől (Fehérmegye) penteken jött a fővárosba. Itt hirtelen beteg lett, bevitték a Rókus-kórház belgyógyászati osztályára, honnan azonban, mint hogy rajta choleraeragyanus tünetek mutatkoztak, szombaton reggel kivitték a barakk-kórházba choleraes betegek számára rendezett kórtérbe. — A másik K. M. et. y. András János kézműves (Lipótmegye) születésű 29 éves nőtelen napasmos, aki szintén penteken a hajléktalanok Rottenbiller-utca menházában betegedett meg. Ezt is a Rókusba vitték, hol a choleraes betegség tünetei közül reggel 5 órakor meghalt. Holtestét a kórházoknál megállapításra végett boncolni fogják. A Rókus-kórház igazgatósága szigorúan utasította a felügyelőt tartó orvosokat, hogy choleraeragyanus betegeket sem az anyá-, sem a fiók kórházakba fel ne vegyék, hanem azokat a barakk-kórház cholera-osztályára utasítsák s az előforduló esetekről haladéktalanul tegyenek jelentést az igazgatónak.

Pejacevich főhadparancsnok megmentője. El Szekesfehérvártól egy Szabó János nevű földműves, kit mindenki jól ismer, érdemjellel telegazgatót „pruszlejáról”. Meg-megnézik az emberek s gondolnak annyit, hogy vitéz katona lehetett. Több ennél is. A most lefolyt hadgyakorlatok alkalmával a katonaság a városba, élén Pejacevich gróf főhadparancsnokkal. A Stiguitz-féle kávéház előtt áll Szabó János érdemjellel s gyönyörködve nézi az ellépő katonákat. Egyszer csak Pejacevich terem előtte. Szabó megindultan emeli le a kalapját s Pejacevich barátságosan szorítja meg balkezelével a földmives kérges tenyerét. Elkézdik Szabót kérdegetni s ez elmondja, hogy az idén, midőn Pejacevich még nem mint főparancsnok volt Szekes-Fehérvárról a szemlén, meghívta a „Magyar király”-ban tiszteletere rendezett tiszti bankettre is őt és melléje ültette. De hát ki ő? A könyörgő utkóztet alkalmával történt, hogy Pejacevich gróf az ütközetben nagyon előre lovagolt a komoly vesélyben forgott, sőt itt lőték meg jobb kezét is, a mely az ismert amputálást vonja maga után. Ekkor Szabó János, mint huszár nyolcz társával odavágtat s kivágja Pejacevichet, úgy, hogy mind a heten elesnek, csak ő menekül meg Pejacevicheszel. Ezt a megmentőt becsüli ma is Pejacevich a derék Szabó Jánosban. — Szabóra úgy talált rá Pejacevich, hogy Szabó éppen homokot hányt a fehérvári homokos gödörökben s Pejacevich azon alkalomból, midőn még mint lovassági főfelügyelő járt ott terepszemlén, egyik delután mindenféle lovagolva, megismerte a sósói homohányóban Szabót. Rögtön hozzáment, kérdezve, nem-e Szabónak hírvák. Az igenlő feleletre aztán meghagyta neki, hogy a „Magyar király”-ban okvetlen várja őt meg.

Rövid hírek. Nagy-Somkúton a napokban egyszerre két tűz tört ki és meg a tüzoltók egy csűr oltásával foglalkoztak, kigyuladt ifj. gróf Teleki Sándor tüzoltóparancsnok vendéglője, de a gróf addig nem ment saját tulajdona mentésére, meg az előző kiűrt tüzet el nem fojtották. — A csataipoly-sági vasúti múltan-rendőri bejárása a hó 18-án lesz s kedvező eredmény esetén a pályát mindjárt át adják a közforgalomnak. — A palicsi tavon a jövő télen nagy jégűnnepléty rendeznek s az Achilles-egylet már most készíti a terveket. — Brassói iparosok a honvédelmi minisztertől kétszáz pár csizma készítésére kaptak megrendelést. — Szeged határában, a most közzétett hivatalos adatok szerint a majusi fagy 5698 szőlőben tette tönkre a termést. — Phylloxera jelenlétét constatták a biharmegyei Margits és Bogoszló, a szilágymegyei Girókuta, a temesmegyei Vajdince és Poporány és a szemlénmegyei Vámos-Ujfalu községek szőlőterületein, melyeket most már zár alá helyeztek. — Firmében a cholera szünőfényben van s az utolsó huszonegy órában csupán egy már előbb megbetegedett személy hal meg.

A nagy világ.

Egy szép szinesznő öngyilkossága. Erdősi Eugenia öngyilkosságáról a berlini lapok még a következő részeket írják: Erdősi Eugenia csütörtökön este 7 óra tájban a Friedrich-strassában levő lakására az önkezelés alatt Raffay Lajos, Bartholomeusz János, Pál Sándor, Szentpéteri Sámuel, Szabó Mihály, Molnár János, Szundi Károly és Varga Imre urak bizattak meg. — A nagyvilág.

bal homlokcsontot is megsértette. Miután se-beire köteleket tettek, egy időre visszanyerte eszméletét; az orvosnak megnevezte magát, s arra kérte, ne igyekezzenek őt megmenteni. Három levelet találtak nála. A művésznő mely szívfájdalom indította szomoró elhatározására. Mint már említettük, jegyese volt egy arisztocrának, ki az öngyilkosság előtt delután nála levén, valószínűleg gy a n u s i t á s o k k a l l e t t e, m e r t i n g e r t ű l t j e n e t f o l y t e k ö z t ű k. E j e l e n e t u t á n h a t a r o z t a e l m a g a t a z ö n g y i l k o s s á g r a. A z á l t a l a i r t l e v e l e k e g y i k e a z á l l a m g y e s z e s h e z v o l t i n t e z v e s a r r a k e r i b e n n e, b o n e z o l t a s s a f ű l h o l t e s t é t h o g y k i t ű n j é k á r t a r l a n s á g a. A művésznő jó anyagi viszonyok közt élt s havi jövedelméből, mely 1500—1600 márkára rugott, havonként 1300 márkát tett félre. Ezenfelül birtoka is volt Kanizsa mellett. A művésznőnek két testvére van: fivestvere Bécsben kereskedő nőtestvére Magyarországon lakik a birtokon. Mindkettőt táviratlag értesítették nővérük öngyilkosságáról. Szeptember 1-jével járt le szerződése a Walhalla-színházban; de Steiner igazgatóval mindamellett barátságos viszonyban maradt. A kisasszony már hosszabb idő óta panaszoktól egészségi állapotának hanyatlása miatt s orvosi bizonyítványt nyújtott be, mely szerint haláláig meg van sérülve. Ismételen kijelentette, hogy a szinpadról vagy egészen visszalep, vagy csak rövid ideig fog vendég szerepeket tenni. Erdősi kisasszony körülbelül 30 éves volt. Tíz órai iszonyú kínlás után halt meg.

Rövid hírek. A Mollinári-ez red, mely kecskeméti magyar ifjakból áll s nat évig volt Bécsben helyőrségben, Budapestre tértéven át, Kaempfer ezredes vezetésével külföldi községekbe meg Bécs városba polgármester-nél az ott tapasztalt szivességeket. — A telefon berendezése Bécs és Brunn közt október elsejétől fogva annyira tökéletesítve lesz, hogy Bécsből vagy Brunnból kiki saját házában levő telefon utján beszélhet a másik városban azzal, kinek szobájába a telefon van bevezetve. — A berlini közszéptanács csütörtöki ülésén meg egy szobá került a budapesti meghívás és az elnök újra kijelenté, hogy a meghívást pusztán formai okokból nem fogadták el, minden politikai célzat nélkül, úgy, mint a múlt években Brüsszel, Gent és más városok meghívását sem fogadták el. — Egy liter borért eladott váromok. Nemrég bejárta a lapokat az ellenzéki hír, hogy Szegeden forintjával árulják a házakat. A szegedi háziurak ne röstelkedjenek, mert ide az ősi Brunnenburg tölri vár romjait tulajdonosuk 1. mond egy liter borért adta el. Nagyon szomjas lehetett a derék „ivadék”, hogy ily olesón vált meg ősi fészektől.

TÖRVÉNYSZEKI CSARNOK.

— Ismét a honti viszályok. Ivánka s Zsigmond sajtóügyi fölmentést tett a „Honti Hírlap” szerkesztője ellen. Ivánka Zsigmond ugyanis B. é. s. Jánosné honti lakos képviselőjében bűnvádi fölmentést tett. I. u. k. a Pál hontmegyei tiszti ügyész ellen sikasztás, ügyvédi büntetés stb. miatt az ipolyvási törvényszék-nél. Most B. é. s. Jánosné a „Honti Hírlap”-ban közzétett nyilatkozatában tagadása veszi, hogy Ivánka Zsigmondnak a bűnvádi fölmentésre megbízást adott volna. Fölemlíti továbbá, hogy ő I. u. k. a Pált becsületes embernek tartja s hogy Ivánka ellen — ki a megbízással visszalelt, — csalás miatt bűnvádi fölmentést fog tenni. — Az ügyre vonatkozólag különben Ivánka Zsigmond nyilatkozik, hogy a lapokban sajtóügye felől közölt hír hiányos s esetleges léte magyarrautokra adhat alkalmat. Ivánka Zsigmond panaszának alapját az képezi, hogy egy nyilatkozatról, mely a „Honti Hírlap”-ban jelent meg, s mely Ivánkára nézve sértő állításokat tartalmaz, bebizonnyíthatni véli, hogy az azok, a kiknek nevében kelet, — a törvényszék előtt tett nyilatkozataik szerint — nem írták alá. Ezért indított sajtópórt Ivánka Zsigmond a „Honti Hírlap” ellen.

KÖZGAZDASÁG.

A csanádmezei gazdasági és iparkiallítás.

A kiállítás tárgyában szeptember 5-én tartott értekezlet következköben állapotott meg: A Csanádmezei gazdasági és iparkiallítás tárgyaiban 1886. évi szeptemberhő 5-ik napján tartott értekezletről következőket határozta: A Csanádmezei gazdasági és iparkiallítás a megyei gazdasági egylet és a makói ipartestület által együttesen rendezve 1886. október 10-én délelőtt 11. órakor nyitattik meg. A megnyitást ünneppelvezéssel történik, melynek részletei Bartholomeusz János ur elnökelete által kiküldött Glockner János és Ekes János b. tagok által állapittatnak meg. — kik az ünneplé rendezésével is megbizattak. A megnyitást eszközésére a bizottság kriván Louovits József főispán urat kerfi fel, és Varga Imre, Szundi Károly, Harsányi Dániel. urakat küldi ki, hogy ő m e l t ű s á g a t a k i a l l í t á s v e d n ö k s e g é r e s p á r t o l á s á r a m e g n y e r n i i g y e k z e n e k ; a k i a l l í t á s 18-áig tart, és Cserenyicz István vendégfogó házaftas ajánlatát, melynek fogva helyéigét ingyen engedte át, elismeréssel fogadttatván kiállítás helyiségül a Népkerth helyiséget és pedig a szinkor nyári mulató hely, nagy terem és két mellék szoba jelöltetnek ki.

Az olvasó-kör helyiségeinek a kiállításra leendő átengedése végett — szintén fölkerendő. Ezen helyiségek következőleg osztattak be: I. A szinkorban termény, gyümölcs, virág, méhészeti cikkek helyzetetnek el, s e szakosztály berendezésével Török Imre ur elnökelete alatt Raffay Lajos, Bartholomeusz János, Pál Sándor, Szentpéteri Sámuel, Szabó Mihály, Molnár János, Szundi Károly és Varga Imre urak bizattak meg. — A nagyvilág.

II. Az udvari nyári mulatóhely felkészítmenyű kör, fa, fémipar cikkek elhelyezésére szolgál; egyes ipari foglalkozás itt mutatattik

be, esetleges munka-verseny is stb. történik. E szakosztály Harsányi Dániel ur elnökelete alatt Zeida József, Tóth Lajos, Komáromy Gyula, és Szabó Zsigmond rendezik.

III. A nagyteremben házi ipar és asztalos iparcikkek kiállítását Bartholomeusz János ur elnökelete alatt Kemény Mihály tanfelügyelő, Schróv Antal, Major Miklós, Szundi Károly, Glöckner János urak által rendezetik be. IV. A többi helyiség a még fel nem említett iparcikkek elhelyezésére használtatik fel és Csésze Péter elnökelete alatt Ekes János, Szolcsányi Péter, Szabó Ferenc, Török Andor, Szendrei János urak rendezésére bizatik. A tárgyak beadása október 6. 7. 8. napján eszközöltetik s az átvételnél való felügyelettel Pál Sándor, Czene Péter és Vizinger Károly bizattak meg.

A kiállításnak csak megyei iparcikkek és termények versenyeznek. A vidékről azonban házi par, kertészet, méhészeti, különösen a virágkiállítás versenyen kívül eszközölhető.

Térjűl meg fizetik; a kiállított tárgyakhoz tartályról gondoskodni kötelesek. Beleptűj gyanánt az első 3 napra 30 kr, a következő 2 napra 20, és a többi napokra 10 kr. határoztattik meg.

A felügyelőt az egyes szakosztályok megbizottjai teljesitik; rendszeti tekintetkőből a városi tanács a szükséges személyzet átengedése végett megkerestetik.

A kiállítás az egyes tárgyakat nem- és faj szerint megjelölni s az értéket lelehtőleg kitüntetni tartoznak; nevek mindenestere nevéjegy- vagy feljegyzés által kitüntetendők.

A kiállítás igazgatói teendőit Pál Sándor és Vizinger Károly urak teljesitik, kik a szükséges költségeknek a gazdasági egyesület és ipartestület terhére leendő utalványására feljogosittatnak. A kiadás, valamint a jövedelem, az ipartestület és a gazdasági egyesületet közösen terhelni és illeti.

A kiállítás tartama alatt a pénztárnoki tisztséggel Raffay Lajos és Czene Péter urak bizattak meg.

Kiváló tárgyak jutalmazásokban részesülnek és mivel a kiállítási bizottság a kellő alappal meg nem rendelkezik, Makó város tanácsa, Csanádmezei törvényhatósága, a megyei pénztáresték a váliatnak bazaarfas tekintetkőből való segélyezése végett megkerestetnek. A közönség körében ezen kívül gyűjtés rendeltetik el a felülfizetések, melyben a kiállítás költségei által fel nem emésztettek, szintén e célra fordittatnak. A gyűjtéssel a jelen vegyes bizottság tagjai bizattak meg, kik e végett gyűjtővel ellátattak.

Az arad-csanádi vasuti igazgatóság megkerestetik, hogy a vasutonalán október 5., 6., 7-ik napján a kiállítási iparcikkek szállítására 10. és 11-ik napjaira pedig személyek részére 8 napig érvényes kedvezményes menettérít jegyekben a kiállítás látogatóit részesíteni sziveskedjék. A díjlevelek megrendelése és jury alakítása a kiállítást követő napon eszközöltetik.

A program és hirdetémények elkészítése, a vidéki lapok értektése, végre a bizottsági jegyzőkönyvek vezetésével és az igazgatóság iroda vezetésével Boro s Sámuel b. tag bizatik meg.

A kiállítás címe: „Csanádmezei gazdasági és iparkiallítás” szövegben állapittatik meg.

Jégbiztosítási szövetkezet.

Budapest, szeptember 11. A fővárosi lapok kivétel nélkül közöltek egy cikket „Magyar gazdák jégbiztosítási szövetkezet” cím alatt. E cikkekben elő vannak sorolva a mezőgazdák mai ismert viszonyai és ki van emelve, hogy az alacsony terményáraknál fogva mily nagy teher a jégkár elleni biztosítás, melyet egyetlen gondos gazds sem mellőzhet. Miután a közlemény elmondja, hogy az országos gazdasági egyesület szövetkezeti ülésében elhatároztattak, a jégbiztosítást a szövetkezeti rendszerre fektetni, a cikk írója talán véletlenül, de lehet, sőt valószínű, hogy szándékkal az Első magyar általános biztosító társulatot jelenti ki olyannak, mely úgy állás és vagyona, valamint csorbittatlan, hírneve által, egyenesen hivatta van arra, hogy a szövetkezeti jégbiztosítást szervezze és meghonosítsa.

Midőn e közleményt olvastuk, reánk és valószínűleg minden kenyérrizigységűl ment olvasóra, az a benyomást gyakorolta, hogy ume egy részvénytársulat, mely minden alkalmat megragad annak bebizonnyítására, hogy hivatása nemcsak busás osztalékokról gondoskodni, hanem egyzersmind a közgazdasági érdekeket is szolgálja. Midőn az országgyűlés elfogadta a népfelkeltési törvényt, a biztosított feleket általános aggodalom szállotta meg, hogy haboru esetén hiába teljesitetek díjtézeteket és a biztosítási jelöltek szintén megfosztva látták magukat az életbiztosítás jöteknységától. Az aggodalmak terjedésére azonban időt sem engedett az Első magyar általános biztosító társulat, mert egy kommunikében kijelentette, hogy a népfelkeltési törvény mitsem fog változtatni életbiztosítási feltételein. Nemrég a mezőgazdák kijelentik ama óhajukat, hogy a jégbiztosítással járó terheket könnyíteni szeretnék a szövetkezeti biztosítás által. Az Első magyar általános biztosító társulat, értesülvén a gazdaközönség ez óhajáról, egy percznyi habozás nélkül elkészítette a szövetkezeti biztosítás tervezetét és azt nyilvánosságra hozta.

Az Első magyar általános biztosító társág e legújabb lépése is, a sajtó teljes meglepését volt képes megnyerni. — s csak ennek a körülménynek tulajdonithatjuk, hogy a legközelebbi mult vasárnapon, az összes napi lapok között a jégbiztosítási szövetkezet alaptervezetét. A legközelebbi huszonegy óra alatt azonban sikerült egyik napi lapunknak, az „Egyetértés” meggyőzni arról, hogy az Első magyar általános biztosító társulat legújabb reformjával nem a gazdaközönség, hanem csak saját osztalékérdekeit célozza. Legeyen szabad itt közbevetőleg az „Egyetértés” cikkiről megjegyeznünk, hogy szándéko-

san mond valótlan, midőn a szövetkezeti biztosítást az Első magyar általános bizi. társulat reformjának nyilvánítja, mert mint föntebb említettük, a reform eszméje a gazdasági egyesületek, tehát Magyarország összes gazdaközönségének illetékes képviselőitől származik és az Első magyar általános biztosító társulat csak szolgálatot akart tenni a gazdaközönségnek, midőn eszméjének vegrelajására vállalkozott.

„Mielőtt az „Egyetértés” cikkirője támadásának egyéb hasonló érveire reflektálnánk, batorságot veszünk magunknak az „Egyetértés” magartatására is egy rövid és szerény megjegyzést tenni. Az „Egyetértés” nek jogában áll az Első magyar általános biztosító társulat működését — mint a cikk írója mondja — helyeselni vagy megátadni, de ha egyszer minden megjegyzés nélkül lenyomtat egy cikket, mely telve van az Első magyar általános biztosító társulatot elhalmoz magasztalásokkal, legyen máskor avatosabb s ne adjon helyet egy teljesen ellenkezű közleménynek, ismét minden megjegyzés nélkül, különben úgy jár, mint most, midőn szelében azt beszélki róla, hogy terjedeleme nevezze nagy, de komolyság tekintetében kicsi.

Es most végezzünk hm urral, az „Egyetértés” dühölt tájékozó szakcikkirőjével. A többi között sehogy sem tudja megérteni, hogy az Első magyar általános biztosító társulat, mint részvénytársulat, természeti biztosítási üzletnek egyik ágát szövetkezeti alapra fektetni, s ha már természeti, miért nem teszi ezt a többi társulattal is. Nincs szerencsénk ismerni a szóban levő biztosító társulat sem nagy, sem kis tisztviselőit s így bizonyos nem tudhatjuk, de képzeltük, hogy jobb izűt nem nevettek meg, mint az „Egyetértés” cikkirőjának előbb említett következtetésén. Ha különben nemcsak írna, hanem olvasna is szakdolgozatokat, akkor nem lenne előtte ismeretlen, hogy a többi között a németországi szövetkezetek csak az imént határozták el, hogy a közönségnek megfelelő, ezantul takarékbetétkeket elfogadnak mindenkitől, nem úgy, mint eddig, csak tagjaiktól, éppen úgy fogad el a magyar biztosító társág nem szövetkezeti tagoktól is, az előbbi rendszer szerint jégbiztosításokat. E szövetkezetek tehát ez egyszerű határozattal takarékpénztárakká lettek és Németországban a rendszer takarékpénztárának, vagy pláne a sajtónak eszéágában nem jutott e miatt recriminálni. Végtelenre nyulna cikknünk, ha ki akarok mutatni az „Egyetértés” cikke minden egyes pontjának tarthatlanságát; két „sulyos” vádra azonban még lesz terünk. Az egyik az, hogy az Első magyar általános biztosító társulat legújabb reformjával ép úgy ki akarja szakmányolni a közönséget, mint tette azt a tüzbiztosítással nyújtott első ingyenes évvel. Azt mondja cikkirő, hogy a biztosítási közönség elvakítva az első ingyenes évvel, készséggel fizette továbbra is a magas díjakat, holott más társulatoknál olesőbban eszközölhetette volna biztosítását. Ilyen naivságra nem mindenki képes, ki a nyilvánosság elé lép. Mi úgy tudjuk, hogy az Első magyar ált. biztosító társulat e reformját magáévá tették a többi társulatok is, ha nem is oly koncepczióval mint az Első magyar, de azért, hogy az első év díjak befizetését 8—10 hónappal későbbre engedélyezték, tehát ép úgy kiszakmányolják a közönséget, ha cikkirő álláspontjára helyezkednek, de miután ez ki van zárva, tehát az áll, hogy a többi társulatok is siettek a biztosító közönséget az Első magyar általános biztosító-társulat által nyújtott előnyben részesíteni. Arra, hogy az Első magyar-nak sikerült uzsoradíjeteleit föntartani, rászólhatnánk a többi társulatok díjainak összehasonlításával, de fölöslegesnek tartjuk, mert csak cikkirő gondolhatja oly boldognak a magyar közönséget, hogy az egyforma jót inkább fizeti drágábban, mint olesóbban.

„Legsúlyosabb” vádjá, hogy az Első magyar a szövetkezeti biztosítással a felekre akarja háritani a rizikót. Ha cikkirő olvasta a vasárnapi megjelent közleményt, melyet megátad — mit támadása érveit után itelve, kétségbe is lehet vonni — akkor bizonyára gondosabban fogalmazza meg a támadását, mert az említett vasárnapi közlemény szerint a szövetkezeti tagok 12 év biztosításra kötelezik magukat, de rizikót csak egy év díjainak összegére vállalnak és természetesen — hogy a díjak a szövetkezeti tagok részére a jelenlegieknél jóval alacsonyabbak lesznek.

Végre még csak annyit. Valószínű, hogy az „Egyetértés” cikke valamely concurrens társulat sugalmazására jelent meg. Kijelenthetjük, hogy nem tartjuk idomtalannak, ha egy biztosítási társulat a sajtó útján is concurl, de azt hisszük, hogy az „Egyetértés” cikkirője nem értette el meghibázását, mert olyan állítások és érvekkel csak emelni lehet oly társulat versenyképességét, minő az Első magyar. A cél tehát el volt tévesztve és ezt úgy hisszük, sikerült kimutatnunk.

M. P. Vegyes közlemények.

— Az országos phylloxeraállomás 1885. évi működéséről Dr. Horváth Géza, az intézet derék főnöke terjedelmes jelentést terjesztett a földművelési miniszter elé. A jelentés az elmúlt évben a phylloxeraeragy terent tett kísérletek és tapasztalatok ismertetését tartalmazza skülföntele a phylloxeraes ellen használható különféle védekezésmodokkal foglalkozott behatóbban. Az általános érvényű, biztos phylloxera-irtószerekkoráig még nem lévén feltalálva, a szőlőpusztító phylloxera gyökeres kiirtására, fájdalom, még mindig nincsen kiútunk. Az e részben meggett kísérletek mind meddők maradtak. A phylloxeraes ellen folytatott küzdelem ennélfogva csak a védezésre szorítkozhatik. A legolesőbb védekezésmodok kétségkívül abban áll, hogy a szőlőlyon talajban neveljük, melyben a phylloxera tönkre nem teheti. Ilyen talaj a futóhomok. Azért a homoki szőlőmivelés terjedése, kivált hazánkban, nagy nemzetgazdasági fontosságú galbir. A meglévő szőlők megvédésére kitűnő módszernek bizonyult a szénkeggyel való gyérítő eljárás, ha a megfelelő viszonyok számbavételével el kellő pontossággal alkalmaztatik.

Tekintve azokat a kedvező eredményeket, melyeket a gyérítő eljárás nemcsak Franciaországban, hanem már nálunk is adott, óhajtható volna, hogy a védekezésmodok phylloxera sújtotta szőlőgazdánk között minél szélesebb körű felkarolásban részesüljön. Óhajtható volna ez annál inkább, mert a meglévő szőlők megvédésének másik biztos módja, az elárzás, melyet a franczák szintén kitűnő sikerrel gyakorolnak, a lejtős fekvésű magyarországi szőlőknel nem igen nyerhet alkalmazást. A hol a szőlő már egészen elpusztult, ott a védekezés helyett a szőlő helyreállítása képezi a feladatot. E célra szolgálnak az ellentálló amerikai szőlőfajok, melyek a lefolyt évben is kiváló gónddal tanulmányoztattak. Ellentálló képességük a különféle talajviszonyokhoz való alkalmazkodásuk, európai szőlőfajtákkal való beoltásuk, ugyiszintén az olványok fejlődése tekintetében figyelmet fordított az intézet egyzersmind a direct termelésre használható amerikai szőlőfajokra, és már is tapasztalható, hogy közülük több fajta elég türelmő minőségű borképes teremni. A jelenléte csatolt függelékben a fehértelmu, székesfehérvári, szendrői és pécsi amerikai szőlőtelepek vezetői adnak számot a kezelésükre bizott telepekről. Az egészet végre a farkasdi phylloxera-kísérleti telepen 1884-ben megindított komlómivelésről szóló jelentés zárja be

IDEGENEK NEVSORA.

(Szept. 11.)

Fehérkereszt-szálló. Papp Mihályné, birtokos, Szamos-Ujvár. Szomlyai Nádor, birtokos, Nagyvárad. Weisz E., kereskedő, Temesvár. Reiss J., kereskedő, Budapest. Schönberger J., utazó, Kolozsvár. Heller K., utazó, Budapest. Singer N. M., utazó, Bécs. Weisz L. W., utazó, Bécs. Engelhardt M., magánzó, Bécs. Untreiner J., magánzó, Gracsv. Sir. Falke N., magánzó, Franciaország.

Nádor-szálló. Kholer László, őrnagy, Arad. Michl A., százasos, Arad. Cservenka C., százasos, Arad. Schönfeld A., százasos, Arad. Schrankovits Antal, főhadnagy, Arad. Bussu Miksa, főhadnagy, Arad. Janenich H., hadnagy, Arad. Mochnay W., hadnagy, Arad. Feur A., állatorvos, Budapest. Hlavay L., állatorvos, Budapest. Lenhard C., tanító, Elek. Ajtay Sándor, orvos, utazó, 9.02. Erdélyi szom. vonat d. u. 6. 41-45. Weisz A., utazó, Bécs.

Tücherer-szálló. László Ernő, képviselő, Győr. Vandi Károly, hadnagy, Bécs. Petrovits Lippó, gazdasági, Torna. Lovy N., utazó, Budapest.

Felelős szerkesztő: **Hindy Árpád.**

Köszönetadás.

A vonat ind. Aradról. A vonat érk. Aradra. Csabai vegyes von. reggel 6.20. Csabai vegyes von. d. u. 6.28. Budapesti szom. von. d. u. 12.31. Budapesti vegy. von. regg. 5.45. Vegy. von. este 9.17. szom. von. d. u. 4.11. Erdélyi vegy. vonat regg. 6.10. Erdélyi szom. vonat d. u. 6. 41-45. szom. vonat d. u. 4.30. vegy. vonat este 8.42. Temesvári vegy. von. regg. 6.05. Temesvári szom. von. regg. 9.27. Győr. vonat este 9.02. győr. von. este 8.17. Borosabonyi vonat reggel 6.25. Borosabonyi vonat reggel 9.20. szom. vonat d. u. 6.25. szom. vonat este 7.18. Szegedi szom. vonat regg. 4.30. Szeged szom. vonat regg. 8.14. regg. vonat d. u. 12.10. egy. vonat este 8.47. A radnai szom. vonat esti 7.41. A radnai szom. von. éjeli 10.38.

Nyilttér.*

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy **Arad legregibb gyógyszerárát,**

„Az angyalhoz”

czimzett

gyógyszertáramat,

mely több mint hatvan év óta Asztalos Sándor-utca 6. sz. a létezett az **Asztalos- és br. Simonyi-utczákna a Szabadságtérre szögellő sarkán** levő saját házamba tettem át s azt ott

teljesen új felszereléssel és berendezéssel

ellátva, a mai napon megnyitottam.

Arad, 1886. évi szeptemberhő 12-én.

Tisztelettel:

Ring Lajos,

569—13

gyógyszerész.

melyek az oleső bécsi konyhaművészeti kiállításán a legmagasabb díjjal, a kitüntetési oklevéllel lettek megjutalmazva, csak hatóságilag beiktatott védjegyünk és ezégtink alatt valódiak. Kapható minden hírneves kereskedő urnál és esemegekereskedőnél, **Aradon**

ELIAS ARMIN urnál.

Vidékre postai utánvétellel küldetnek szét. **Victor Schmidt & Söhne,**

es. kir. orsz. engod. gyárosok. Gyár és központi székhely: **Bécs, V. Alleegasse, Nr. 48. (a dái vasut mellett.)**

* E rovat alatt közöltékt nem vállal felelősséget a Szerk.